

Katalog af Vinteraktiviteter for tropsspejdere

Velkommen til aktivitetskataloget vintermøder for tropsspejdere.

Vintermøder er lavet for at give inspiration til gode spejdermøder i de mørke måneder.

Vintermøder er blevet til, fordi andre tropsledere og tropsspejdere har delt deres gode vinteraktiviteter, så du bliver altså præsenteret for et katalog med en række aktiviteter, som andre ledere og spejdere har vurderet som succesfulde.

Kataloget er til inspiration til tropsarbejdet i vintermånederne. Det er meningen, at spejderne selv skal planlægge møder omkring aktiviteterne.

Møderne skal planlægges i gennem forløbstanken:

Idégenerering – Planlægning – Udførelse – Evaluering og refleksion.

Det er vigtigt, at du som leder hjælper spejderne til selv at idégenerere, evt. bruge aktiviteter herfra som udgangspunkt, planlægge forløbene og udføre dem selv.

Nogle gange skal tropsspejdere have megen hjælp fra tropsleder eller patruljeleder, nogle gange kan de helt selv. Det er dit job som leder at vurdere dette og tilpasse tropsspejdernes udfordringer hele vejen.

Her følger en række pædagogiske fif for de 12 -16 årige, som er taget fra Lederbogen.

- I alderen tolv til seksten vokser børnene også meget fysisk og psykisk.
- Det er også her de kommer i puberteten, får en større social forståelse og begynder at blive bevidste om deres identitet.
- Puberteten er svær for mange drenge og piger, når de skal til at finde deres identitet. Lederne kan hjælpe ved at skabe rammer hvor børnene kan afprøve sig selv og gerne med stor afveksling i programmet. Lyt til spejderne og hvad de interesserer sig for og hvad der rører sig i dem.
- Der er gang i hormonerne hos både drenge og piger. Det har indvirkning på både fysik og psyke. Især hos mange piger er grænsen mellem latter og gråd hårfin, andre kan opleves som sure i en periode.
- I begyndelsen af teenageårene føler mange sig for store til at lege. Prøv dog stadig at bruge fantasirammen, og vær lydhør over for spejdernes egne forslag. Bøger, film og tv-programmer der er oppe i tiden, er også en mulighed.
- Mange af de unge spejdere har en god social forståelse og en fornemmelse for at få alle i deres patrulje med. Patruljen bør være en væsentlig del af deres samarbejds mulighed, for den lille enhed giver god grobund for venskaber.
- De kan klare både møder og ture uden megen hjælp. Spejderne kan dog godt have svært ved at strukturere det hele selvom de er fjorten til seksten år. Som leder kan du hjælpe dem ved at holde øje med indholdet, og se på om de skal have hjælp til planlægningen eller udførelsen.
- De fleste spejdere vil meget gerne selv, så brug hellere et møde for meget til at hjælpe dem end at overtage styringen fordi det går for langsomt.
- Mange af dem holder af ture med udfordringer og strabadser, hvor de skal forcere en tovbros over en å eller gå gennem en allé med ting dinglende i hovedet midt om natten. Det må gerne være både anderledes og lidt vildt når man er fjorten til seksten år, og fantasirammer bliver igen ok. Husk at alt det der gør spejderne stærke, hjælper dem også med til at finde deres identitet. PLan-kurserne er en enestående mulighed for at give de unge en oplevelse der også bestyrker dem i at vedblive med at være spejdere og tage ansvar i patruljen derhjemme.

Tak

Mai fra 1. Strib, AC, Kapu og Kano fra 2. Birkerød, Jesper Nielsen fra 1. Glostrup gruppe, Morten fra Roland gruppe, Torshøj gruppe, Lykke fra Marie Wille Trop, Lotte fra Skovtofte gruppe, Katrine fra Skovgruppen, Ulrik fra Nordborg Spejderne, Christine fra Birgitte Gjøe Gruppe, René fra Næsbjerg gruppe, Amanda fra 2. Risskov, Jacob fra 1. Ordrup, Palle og Stinna fra 1. Otterup gruppe, Peter Wessel gruppe, Louise fra De Blå Haslevspejdere, Ravnsholt Division og Frederik Agergaard, Dyssegaard Gruppe.

Redaktion: DDS Program

FORLØBSMÆRKE

Kig på udeliv, orientering, håndværk, klar dig selv og Leg, sang og drama ekspert, som kan give god mening at arbejde med i vintermånederne.

<http://dds.dk/aktiviteter/maerker/forloebismaerker>

Vinterhejk

Tag på en vinterhejk ud i det blå og sov i bivuak.

Vinterforløbet

Idégenerer og planlæg 6 møder til januar og februar måned.

Et forløb består af en række møder – med et fælles tema. Forløbet er ofte bundet op på et forløbsmærke og evt. en række færdighedsmærker.

Forslag til mødeplanlægning

- 1) Fast start – Så ved I at mødet er startet.
- 2) Det skal vi lave i dag
- 3) Fordel opgaver
- 4) Aktivitet 1. del
- 5) Snakke og tepause
- 6) Aktivitet 2. del
- 7) Evaluering og refleksion. Hvad har vi lært i dag, som vi kan bruge til noget nyt? Hvad har vi fået lyst til af nye oplevelser pga. mødet i dag? Hvad var det bedste ved mødet i dag?
- 8) Fast afslutning – så er mødet slut og der må snakkes

Forslag til aktiviteter

Molekyleleg

Molekyleleg fra MOVE IT KIDS kampagnen, som Friluftsekspressen i Det Danske Spejderkorps bidrager med lege til.

Legen findes i sin fulde beskrivelse og fantasiramme her

<http://dds.dk/sites/default/files/filer/Molekyleleg%20DDS.pdf>

Vi leger legen i dag, for at arbejde med varme og kulde i en legende tilgang.

Beskrivelse

Der er en leder af legen. Lederen siger et antal personer (molekylestørrelse) og en hastighed (temperatur). Deltagerne finder sammen i grupper på det givne antal og bevæger sig rundt alt efter temperaturen – ved lave temperaturer bevæger molekylerne sig langsomt (fast form) ved høje temperaturer bevæger de sig hurtigt (gas).

Molekylestørrelse	Temperatur
-------------------	------------

2 personer	200 grader
------------	------------

4 personer	0 grader
------------	----------

5 personer	100 grader
------------	------------

10 personer	20 grader
-------------	-----------

3 personer	-40 grader
------------	------------

9 personer	20 grader
------------	-----------

Find på flere.

1. Hjælp forfrysninger

Genbesøg 1- hjælpens grundregler.

Vær opmærksom på at reglerne for 1-hjælp ændres ofte, så opdater altid dig selv her:

www.redliv.dk

I Spejderlex finder du en gammel version af 1-hjælp, men afsnittet om forfrysninger kan godt bruges. Find det her

<http://dds.dk/sites/default/files/filer/Spejderlex%2009%20%28F%C3%B8rstehj%C3%A6lp%29.pdf>

1. Skader ved forfrysninger: tegn og behandling
2. Påklædning: Hvad sker der hvis korpstkernen bliver kølet ned? Lad en være forfrossen figurant og en anden behandler, øv jer på hinanden. Se evt. også aktiviteten med at teste isoleringsevnen af forskellige typer tøj.

5 forskellige bål

Pyramidebålet er starten på de fleste bål. Det kan bruges til madlavning, men kræver så, at der laves et grydeophæng.

Læs mere om båltyper i Spejderlex her:

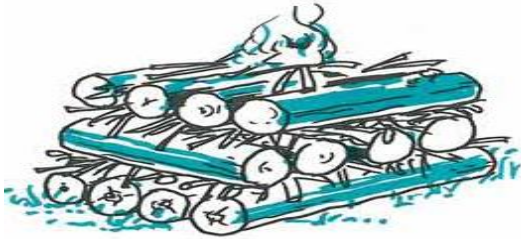
<http://dds.dk/sites/default/files/filer/Spejderlex%2007%20%28B%C3%A5l%20og%20mad%29.pdf>

Glødebål

Skal der bruges et stort glødebål, er det bedst at anvende tykke grene af bøg, eg og ask.

Er der kun gran eller fyr til rådighed, kan et "lagkagebål" bruges.

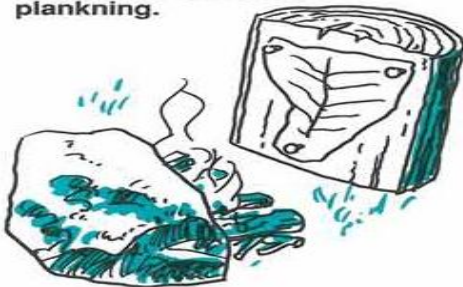
Start med tykke grene i bunden og læg tynde grene og kvas ovenpå. Læg så et nyt lag tykke grene på. Der skal være mellemrum mellem de tykke grene. Tænd i vindsiden, så opstår der hurtigt et godt glødebål.

Jægerilden. Kævlerne lægges parallelt med vindretningen og bålet tændes med et pyramidebål. Kan efter madlavningen vendes og bruges som nying (se side 104).

Reflektor

En reflektor kan gøre god gavn ved spidstegning og plankning.

Sten som reflektor.

"Lænestol" som reflektor og varmekilde.

Grubeilden giver meget varme, men er kun god til kogning af vand. Mad brænder let på.

Fiskeleg i mørke.

Der skal være næsten helt mørkt på det område i leger på.

En person gemmer sig et sted og siger som en fisk (blob-blob)

Herefter skal fisken findes i mørket. Når man finder fisken sætter man sig ned sammen med fisken og siger som en fisk.

Når alle har fundet fisken er legen slut. Den som fandt fisken først er den nye fisk. Hvis det er meget koldt kan det være en fordel af det er den, som fandt fisken sidst, som er den nye fisk, så spejderne ikke skal sidde stille i meget lang tid.

Stearinbomber

Bed spejderne om at tage stearinrester med hjemmefra, eller køb nogle billige stearinlys. Hav en bunke gamle aviser og bomuldsvæger (kan købes i f.eks. Panduro) klar.

Sæt en gammel gryde over varmen med stearinen i.

Når stearinen er smeltet – tage en bomuldsvæge og bind om et stykke sammenrullet avis. Dyb avis og væge 5-6 gange ned i stearinen.

Lad stearin og avis ligge og tørre.

Træklatring i mørke

Træklatreinstruktør og klatreudstyr.

Lygten hænges op i toppen af træet og udstyret sættes op.

Spejderne klatrer enkeltvis op.

Det er spændende at klatre i mørke, men for spejdere med højdeskræk kan det også være nemmere, da de ikke kan se ned.

Vinterbivuak og reflektor

Byg en vinterbivuak: Brug grangrene eller en pressening. Eventuelt kan bunden fores med

granris, halm eller lignende.

Lav en Blæselampe med reflektor

Stil blæselampen med reflektoren i vindretningen, så der ikke blæser glæder og røg ind foran bivuakken

Reflektor

En reflektor kan gøre god gavn ved spidstegning og plankning.

Blæselampen er meget effektiv. Flæk en kævle med en diameter på ca 15 centimeter.

Mørkeskovtur

Trangia, vand og kakao

Lad spejderne tage en skovtur, tænde trangiaen og lave en kop lækker varm kakao over trangia.

Refleksløb - 40 min.

Opbygning

Løbet består af 8 poster fordelt over en rute på ca. 600-700 m. hver forsynet med en refleks og en seddel med postens tal på. På sedlen er der desuden et bogstav. Når løbet er færdigt skal spejderne som slutopgave sætte disse sammen til et ord på 8 bogstaver. Når patruljen finder posten, får de et bogstav, da de jo kan se det. Hvis de løser posten korrekt, får de desuden at vide hvor i ordet det pågældende bogstav skal stå, og derved får lettere ved at gætte ordet til sidst.

Afvikling

Ved løbets start får patruljen et kort over området udleveret, hvor post 1,3,5 og 7 er indtegnet, og skal nu finde posterne ved hjælp af kortet. Når de har løst en post med ulige nummer, får de en rute derfra til den efterfølgende post med lige nummer, altså 2,4,6 og 8. f.eks.: 15 meter mod Vest og 25 meter mod Syd.

Posterne er desuden gemt med skiftende tydelighed, så patruljen bliver nødt til at vælge, om de vil bruge tid på at finde posten eller gætte ordet til sidst.

Postindhold

Alle posterne er døde poster med spørgsmål. Kortposterne omhandler simple spørgsmål om ting, der ikke nødvendigvis har med spejder at gøre, men som de burde vide alligevel. F.eks. hvad Danmarks statsminister hedder, hvem der er gruppeleder er, hvor mange spejdere de er i troppen osv. Fokus er nemlig på at finde posten frem for at løse den. De sværere ruteposter omhandler spørgsmål omkring orientering. F.eks. hvilken retning er mod venstre på et kort, hvad er forskellen på den bevægelige og den faste nordpil i et kompas, hvor mange cm er et skridt ca. osv.

I stedet for kompas og kort kan hænges reflekser/stanniol op, og spejderne skal bruge deres lommelygter til at finde posterne.

Reflekserne hænges/lægges ud over området.

Alle reflekserne har et nummer.

Spejderne bindes sammen 2 og 2 og får udleveret en flagermuselygte.

Det handler om at finde så mange tal og reflekser som muligt.

Smuglerløb

Spejderne deles i 2 hold.
Et hold smuglere og et hold fangere.
Der skal være ca. 2/3 af smuglere.

Lederne gemmer sig nogle steder på grunden med smuglergodset - 40 skeer og gafler (der kan bruges andre ting – f.eks. møtrikker eller lignende).

Der stilles 2 baljer lidt fra hinanden på grunden. Her skal smuglergodset bringes hen.

Smuglerne skal nu ud og finde lederne med smuglergodset, når de finder dem, får den en ske/gaffel hver. Lederne gemmer sig hele tiden nye steder.

Smuglerne skal nu tilbage forbi fangerne med smuglergodset uden at blive fanget. Hvis de bliver fanget skal de aflevere smuglergodset til fangerne med det samme. Man skal fanges, for, at man skal aflevere. Det tæller ikke at blive set.

Når lederne ikke har mere smuglergods, stopper de legen, og de undersøger om fangerne har mest smuglergods, eller om smuglerne har fået fragtet mest gods ned til baljerne.

Spejderne oplever, at de uden lygter nemmere kan finde lederne som har smuglergodset og også nemmere kan snige sig forbi fangerne.

Leg legen et par gange, så alle oplever at være smuglere.

3-retters bålmaid

Del spejderne i en forret, hovedret og dessertgruppe.

Forret: Pandekager med fyld.
Der bages pandekager over bål.
Pisk mel, æg, mælk.
Rist hakket oksekød, bland det med en pose ærter og gulerødder og salt og peber.
Rul pandekagerne med fyld drysset med revet ost.

Hovedret:
Lav en salat.
Snit kartofler i små stykker og rist på en pande over bålet.
Steg kyllingefileter drysset med salt og peber.

Dessertæbler:
Æblerne, som er skyllede på forhånd, udhules med en teske, så kernehuset kommer ud og der bliver hul ned i.

Ned i fyldes en skefuld brun sukker og lidt rosiner, hvis man kan lide det.
Æblet pakkes ind i sølvpapir. Så det kan lægges på bålet.
Der piskes flødeskum.

Lad spejderne dække pænt op, så de øver sig på at servere til de skal på løb.

Natkælkning

Hele mødet kan erstattes af en kælketur i mørke. Bed spejderne om at møde op med kælk og cykellygter.

Få arrangeret kørsel, og kør ud til egnens største kælkebakke.

Kælk med lygter på kælkene.

Det kan være en god idé at tage trangia med til at lave varm kakao over.

Byt evt. lygter ud med bjælder og koklokker.

Melposepaintball.

Du skal bruge mel og knænylonstrømper.

Lav tætpakkede og god stoppede poser med mel i af nylonstrømperne.

Hver spejder skal have 3 bolde.

Del spejder i 2-6 hold

Når man bliver skudt en gang med melbolden er man død, men boldene kan så gives videre til de andre på holdet.

Vinderen er det hold, der ikke er døde.

Spil flere gange.

Reglerne her kan også bruges til at gøre en almindelig sneboldkamp lidt sjovere.

Snelygter/snekamp

Spejderne deles op i flere grupper. Hver gruppe skal lave deres iglosnelygte. En bunke af snebolde, der er hul indvendig. Inden i stilles et fyrfadslys.

Der skal være 15-20 m. imellem hver gruppes snelygte.

Når alle snelygter er færdige, skal hvert hold lave et arsenal af snebolde.

Det gælder nu om at slukke de andre holds lys.

Lad kampen starte.

Sneboldkamp for tøsedrenge er en anden måde at lave denne sneleg på.

2 hold – 1 midterlinje.

Hvert hold får et antal fyrfadslys og må placere dem, hvor de vil på deres side af midterlinjen, det er tilladt at vogte, bygge læhegn osv.

Det gælder for holdet om at slukke de andres lys.

Vinderholdet er dem der stadig har lys tændt.

SNESTRATEGO

Byg 4-5 sneborge rundt omkring på grunden. - sæt et flag i toppen af hver af dem.

Del spejderne op i 4-5 hold.

Det gælder om for holdene at stjæle hinandens flag.
Hvis man bliver ramt af en snebold skal man retur til egen borg og vende inden man kan løbe efter flaget igen.
Aftal et tidsrum i spiller i. Det hold med flest flag til slut har vundet.

UV-løb

Få fat i IV lamper og fluorescerende maling
Deltagerne får en eller flere UV lamper og skal så følge et spor, som er lavet med maling, som kun kan ses under UV lys.

Snelygtemorse

Du skal bruge sne, fyrfadslys, skærm/hejkbræt.
Man bygger snelygter i en stor cirkel, så de lyser rundt med åbning med uret.
En eller flere personer står ved hver lygte.
Man morser ordet rundt som i hviskeleg.

Indepionering

Små rafter og sisal eller spagetti/spisepinde/blomsterpinde og elastikker/snor/sytråd.
Raftebyg indendørs.
Evt. minimodeller af en lækker lejrplads som skal laves på spejdernes lejr i Holstebro til sommer.

Bordplade til sommerlejren

Du skal bruge træ, brænder, læder, skruer og rundstok.
Skær træplader ud efter ønsket størrelse.
Lav hægter af læder til pladerne og skru dem i træet.
Vend pladen om og lav patruljelogo med brænderen.
Resultat en plan plade, der kan bindes på et køkkenbord.
Pladerne kan foldes så de ikke fylder så meget.

Fireball

DET ER MEGET VIGTIGT AT HAVE FOKUS PÅ SIKKERHED HER.
Du skal bruge bomuldsklæde, sprit, tændstikker, spand med vand
Lav bolde af bomuldsklædet, væd dem i sprit og lad dem dryppe af .
Sæt ild til dem. Kast bolden fra person til person, men hold ikke bolden for længe (1-2 sek)
Se peter-wessel.dk under troppen og sedler, her er der en instruktion.

O-løb med handicap

Løbet foregår som et normalt o-løb, men der uddeles handicap til alle i patruljen.
1 person får kortet men må ikke tale.
Resten af patruljen bindes sammen skiftevis med arme og ben, men må gerne snakke.
Roller byttes rundt ved hver funden post.
Kortføreren leder nu sin patrulje frem til valgte post uden at sige noget.
Der er altid kun kortføre der må se på kortet.
Find selv på andre handicap.

Følg med i vintervejret – lav dit eget termometer.

Væsker ændrer volumen, når deres temperatur ændrer sig. De udvider sig, når de bliver varme, og trækker sig sammen, når de bliver kølet ned. Da volumenforskellen på en varm og kold væske ikke er særlig stor, hvis man kun har en lille sjat, så skal der lidt til, før det rigtig kan ses. Nogle væsker har større ændringer end andre. Af de væsker vi normalt har i huset, er fx husholdningssprit særlig tydelig. Dette kan du udnytte til at lave et termometer, så du kan følge med i udendørstemperaturen, når du er til spejdermøde.

Du skal bruge:

- 1 flaske husholdningssprit
- Frugtfarve i din yndlingsfarve
- Et tomt syltetøjs- eller olivenglas med låg. Rumfang ca. 250 ml
- Et langt gennemsigtigt sugerør (man skal kunne se den farvede sprit igennem plasticen). Diameter ca. 4 mm.
- En korkprop
- Målebæger
- Limpistol
- Et stykke pap
- Tape
- Din mors digitale stegetermometer
- Hammer
- Syl
- Tynd Rundfil
- En fryser
- Et køleskab
- Isterninger
- Skål

Start med at lave et hul i låget til olivenglasset med syl og hammer tæt på lågets kant. Det skal have samme størrelse som sugerøret. Sørg for at file alle skarpe metalkanter væk, så du ikke skærer dig. Skru låget på glasset og stik sugerøret igennem, så der er 2-3 cm afstand til bunden. Lim nu sugerøret fast til låget vha. limpistolen, så det er helt tæt. Pas på fingrene når du arbejder med den varme lim.

Bland nu ca. 275 ml sprit med en sjat frugtfarve og fyld glasset op til kanten. Skru låget fast på, og fyld forsigtigt lidt sprit i sugerøret, indtil det er fyldt op til ca. halvdelen af den frie længde over låget. Lav nu en stribe pap og tape den fast på glasset, så den er lige bag sugerøret. Snit en lille prop til toppen af sugerøret, så spritten ikke fordamper.

Nu er termometret klar til at blive kalibreret. 250 ml sprit vil udvide sig nok til, at spritstanden i sugerøret skulle ændre sig lige knap 2 cm, når temperaturen ændrer sig 5 grader. Det betyder, at hvis du bruger et større glas, så vil ændringen blive større og omvendt, hvis du bruger et mindre glas. Lige omvendt er det, hvis dit sugerør er større end 4 mm i diameter, så vil ændringen blive mindre og vice versa. For at få nogle pejlemærker for skalaen skal du gøre følgende:

0 grader: Fyld skålen med vand og slå isterningerne ud i den. Sæt dit nye termometer ned i isbadet og vent ca. 10 min. Når tiden er gået kan du sætte en markering på papstykket med sprittuschen.

-18 grader: Sæt termometret i fryseren og vent 15-20 min eller indtil spritstanden ikke flytter sig mere, og sæt derefter et mærke på skalaen.

30 grader: Tænd for den varme hane og fyld varmt vand i skålen. Er du uden dørs, så kan du varme vand på en trangia. Sæt termometret op i skålen sammen med stegetermometret og følg med, når temperaturen stiger. Når stegetermometret viser 30

grader sætter du fluks en streg på skalaen for dit termometer.

Du kan nu markere de øvrige temperaturer med jævnt fordelte streger på skalaen, og er derefter klar til at måle temperaturen på dit spejderarbejde i al salgs vej

Hjemmelavet is – nu uden fryser

Is er en sikker vinder hos hele patruljen, men har du nogensinde prøvet at lave det selv? Og har du prøvet det uden at putte det i fryseren? For sådan en ved vi jo alle, at det ikke er alle spejderhytter, der har. Fortvivl ikke -det kan sagtens lade sig gøre! Du skal bruge:

- En is opskrift med tilhørende ingredienser – lav kun en lille portion ad gangen og husk at bruge pasteuriserede æg
- En stor skålfuld sne (knust is kan bruges, hvis vejrguderne ikke er med dig)
- 1 kg fint salt
- En tynd metalskål
- En plastik skål, der er lidt større end stål skålen
- Piskeris og grydeske

Bland og pisk ingredienserne til isen i metalskålen som anført i opskriften. Når du når til det punkt, hvor isen skal sættes i fryseren, så blander du sne og salt i den store skål i forholdet cirka 3 vægt-dele sne til 1 vægt-del salt. Har du fx 300g sne, så skal der 100g salt i. Dette kaldes en kuldeblanding og kan teoretisk nå ned på -21 grader. Rør godt rundt i sneblandingen og sæt metalskålen ned i blandingen, så det når godt op af siderne på metalskålen. Nu er det dig, der er ismaskinen og skal røre rundt i isen, indtil den er stivnet. Brug endelig ikke samme ske, som netop har rørt i sneblandingen, da isen vil komme til at smage meget skidt! Sørg for at skrabe siderne på skålen godt, da isen vil stivne hurtigst her.

Mens du rører, kan dine patruljekammerater passende lave nogle pandekager eller vafler, som I kan nyde isen sammen med. Værsgo!

Se også hæftet Udeliv i mørke, hvor du finder mange flere gode vinteraktiviteter, som du finder her <http://dds.dk/sites/default/files/Udeliv%20i%20m%C3%B8rke.pdf> og tips og tricks til at lave aktiviteter i mørke, så du kan være godt klædt på til vintermøderne. Du finder dem her <http://dds.dk/tips-og-tricks-til-at-lave-aktiviteter-i-moerke>